

שלושה בעקבות מבצע "עובדה"

ערב לציון 65 שנה למבצע בבסיס "עובדה" של חיל האוויר, פברואר 2014

ד"ר מרדכי נאור

בסיס חיל האוויר "עובדה" מצפון לאילת, החליט לציין את מלאות 65 שנה למבצע "עובדה" – אחרון המבצעים הגדולים של מלחמת העצמאות – ב"יום מורשת", שהסתיים בערב של סיפורים וגילויים על המבצע ומשתתפיו.

בשעות היום יצאו חיילי הבסיס לסיורים בסביבה ושמעו על מבצע "עובדה", שבמהלכו השתלטו כוחות צה"ל הצעיר על כל חלקו הדרומי של הנגב ועל חוף אילת. במבצע בנגב הדרומי השתתפו כוחות משתי חטיבות של צה"ל – חטיבת הנגב של הפלמ"ח וחטיבת גולני וכן כוחות של חיל האוויר – מטוסי סיור, מטוסי קרב ובעיקר מטוסי תובלה.

משתתפי הערב היו שלושה: סא"ל (מיל.) יהודה בן-צור, שהגיע עם בנו צבי. הוא ייצג את חטיבת הנגב של הפלמ"ח, שבה היה מפקד מחלקת ג"פי-סיור, למרות שבעברו פעל רבות בפל"ם, הזרוע הימית של הפלמ"ח (יהודה וצבי מתחזקים את אתר הפל"ם באינטרנט); הלל נוימן מבית אלפא, מצעירי הלוחמים בתש"ח, מ"כ בגדוד 13 של חטיבת גולני; וד"ר מרדכי נאור – היסטוריון, סופר ומנחה הערב.

כן השתתפו באירוע שני שחקנים, גבר ואישה, מחברת "זהות מקום", והם העלו מערכונים ושירים הקשורים למבצע "עובדה".

אורחי האירוע הוטסו משדה דב לבסיס "עובדה" ביום שני, 24.2.14 לפנות ערב. שבוע בערב התכנסו באולם הקולנוע של הבסיס מאות חיילים ומפקדים. מפקד בסיס "עובדה", אל"מ אבי רוט, כיבד את האירוע בנוכחותו ואמר דברי סיכום.

על שלושה מסכים גדולים הוקרנו סרטים על מלחמת העצמאות בכלל ועל מבצע "עובדה" בפרט, שסייעו לקהל הרב להבין את הרקע לפעולות צה"ל בימים ההם.

בן-צור ונוימן, סיפרו איש איש בתורו את זיכרונותיהם והתרשמויותיהם מאירועי מבצע "עובדה" בתחילת 1949. כזכור, חטיבת הנגב התקדמה לעבר אילת בציר הררי קשה ואילו חטיבת גולני דהרה בעמק הערבה. הפלמ"חאים הקדימו להגיע לחוף הים הנכסף בשעתיים, והניפו את "דגל הדין", ומאז ועד היום לא הסתיים הוויכוח איך זה קרה: האם לא הועדפה חטיבת הנגב על-ידי מפקדת חזית הדרום? האם זה נכון שסיירים מהפלמ"ח הציבו מחסום על דרך הערבה, כדי להקשות על לוחמי גולני? ועוד.

ד"ר מרדכי נאור ביקש לפשר בין הצדדים והביא פרטים על אוירת אותם ימים, הכוחות הירדניים שהחזיקו באזור – למרות שלפי החלטת האו"ם הוא היה חלק מישראל, המעורבות של הבריטים, ותפקידו המרכזי של חיל האוויר באספקה – ב"שדה אברהם" (הסמוך לבסיס "עובדה" הנוכחי, שהופעל בתנאים בלתי אפשריים באמצע המדבר). הלל נוימן תרם לפיוס בהביאו את דברי משה ("מוסה") פלד, אחד

מלוחמי גולני, ולימים אלוף בצה"ל, שאמר בחגיגות 50 שנה לכיבוש אילת: "חבר'ה, כדאי להפסיק לריב. הפלמ"חניקים עברו דרך הררית קשה והגיע להם להגיע ראשונים".

יהודה בן-צור, שנעזר בבנו צבי, הקרין מצגת שתארה את התקדמות כוחות חטיבת הנגב עד אילת.

החיילים והקצינים שהיוו את הקהל, נראו ונשמעו מרוצים בסוף הערב. בשיחות עם שלושת המשתתפים הם אמרו שלמדו הרבה על העבר ובמיוחד על המבצע המיוחד הזה – "עובדה", שבו השתלטו צה"ל ומדינת ישראל על דרום הנגב והערבה, מבלי לירות כמעט כדור אחד.

שלושת משתתפי הערב לנו בחדרי האירוח של הבסיס וחזרו לשדה דב למחרת בבוקר.

שלושת משתתפי הערב,
צולם ע"י צבי בן-צור

תמונת מטוס תובלה דקוטה בשדה 'אברהם', באדיבות ענף היסטוריה, חה"א

